

BEYLİKTE DEVLETE (1299 - 1453)

Osman Bey Dönemi (1299 - 1324)

Orhan Bey Dönemi (1326 - 1362)

- Bursa'yı fethederek başkent yaptı.
- Bizans ile Maltepe (Palekanon) Savaşı yapıldı.
- Karesioğulları Beyliği alındı. Osmanlı Devleti ilk deniz kuvvetine sahip oldu.
- Çimpe Kalesi alındı.
- İznik'te ilk medrese açıldı.
- İlk kez divan teşkilatı kuruldu.
- İznik alındı.

I. Murad Dönemi (1362 - 1389)

- 1363'te Edirne alınarak başkent yapıldı.
- İlk Osmanlı-Haçlı savaşı (Sırp-sındığı Savaşı) yapıldı.
- I. Kosova Savaşı'nda Haçlıları yendi.
- İlk defa "sultan" unvanını aldı.
- Tımar Sistemi'ni uygulattı.
- Yeniçeri Ocağı'nı kurdu.
- Germiyanogulları'ndan çeyiz olarak Kütahya'yı aldı. Hamitoğulları'ndan ise Isparta ve çevresini satın aldı.

I. Bayezid (Yıldırım) Dönemi (1389 - 1402)

- İstanbul'u kuşatan ilk Osmanlı padişahıdır.
- 1396 Niğbolu Savaşı'nda Haçlıları yendi.
- Anadolu'da Osmanlı siyasi birliğini sağladı.
- Anadolu Hisarı'nı yaptı.
- 1402 Ankara Savaşı'nda Timur'a yenildi.
- (1402 - 1413) 11 yıl süren Fetret (Duraklama) Devri yaşandı.
- Anadolu Beyler Beyliği kuruldu.

II. Murad Dönemi (1421 - 1451)

- 1422'de İstanbul'u kuşattı.
- 1444'de Varna Savaşı'nda Haçlı ordusunu yendi.
- 1448 II. Kosova Savaşı'nda Haçlıları yenerek Avrupalıların Türkleri Balkanlardan atma umidini yok etti.
- Balkanlarda ilk antlaşmayı (Edirne - Segedin) imzaladı.

Fatih Sultan Mehmet Dönemi (1451 - 1481)

- İstanbul'u fethettiği için "Fatih" unvanını almıştır.
- Edebiyata ilgi duymuş, "Avni" mahlasıyla şiirler yazmıştır.

Yavuz Sultan Selim Dönemi (1512 - 1520)

- İslâm dünyasında birliği sağlamak ve Osmanlı'ya karşı doğrudan gelebilecek tehlikeleri önlemek amacıyla "Doğu siyasetine" yönelmiştir.

Kanuni Sultan Süleyman Dönemi (1520 - 1566)

- En uzun süre (46 yıl) Osmanlı tahtında kalan padişahtır.
- Osmanlı Devleti'nin en parlak dönemidir.

ANADOLU VE BALKANLARIN GENEL DURUMU

1243 Köseadağ Savaşı'ndan Anadolu Selçuklu Devleti, Moğolları yenerek yıkılış sürecine girdi. Moğol baskısı yüzünden Anadolu'da otorite boşluğu vardı. Bu durum Türkmen boylarının bağımsızlıklarını ilan etmesine sebep oldu.

Anadolu'da İkinci Beylikler dönemi başladı.

Bizans İmparatorluğuna bağlı valiler (tefurlar) halktan çok ağır vergiler alıyordu.

Balkanlarda güçlü bir devlet yoktu.

İSTANBUL'UN FETHİ

İstanbul'un Fethi'nin nedenleri

- Devletin toprak bütünlüğünün sağlanmak istenmesi
- Bizans'ın Osmanlı şehzadelerini kışkırtması
- Bizans'ın Haçlı ordusunu Osmanlı'ya karşı organize etmesi
- İstanbul'un İpek Yolu üzerinde olması
- Hız. Muhammed'in fetih ile ilgili hadisi
- Bizans'ın Anadolu beyliklerini Osmanlı'ya karşı kullanması

Fetih için yapılan hazırlıklar

- 400 parçalık donanma oluşturuldu.
- Surları yıkabilecek "Şahi" topları döküldü.
- Anadolu Hisarı'nın karşısına Rumeli Hisarı yaptırıldı.

Bizans'ın aldığı önlemler

- İstanbul'un surları onarıldı.
- Haliç'in ağız zincileri kapatıldı.
- Grejuva (Rum ateşi), suda yanma özelliği olan ateş geliştirildi.

İstanbul'un Fethi'nin Türk Tarihi açısından sonuçları

- II. Mehmet "Fatih" unvanını aldı.

OSMANLI DEVLETİ'NİN KISA SÜREDE BÜYÜME NEDENLERİ

- Anadolu ve Balkanlarda güçlü bir devletin olmaması
- Beyliklerin birbiriyle mücadele etmesi
- Gaza ve cihat politikası
- Ahilerin desteğinin alınması
- Merkezi yönetimin olması
- Başarılı yöneticiler, uygulanan hoşgörü politikası
- İskan politikasıyla fethedilen yerlerin Türkleşme ve İslamlaşma sürecinin hızlanması, ele geçirilen yerlerin kalıcı Türk yurdu olması
- Güçlü ordu ve ekonomi

ASKERİ YAPI

- Osman Bey döneminde fetihleri gönüllü askerler yapmıştır.
- Orhan Bey zamanında yaya ve müsellim ordusu kurulmuştur.

Tımarlı sipahiler

Eyalet askerleri grubunda yer alan bazı askerlerdir. Tımarlı sipahiler ve bunların beslemekle yükümlü oldukları askerlerden meydana gelir.

Yeniçeriler

Kapıkulu Ocağı'nda görevli askerlerdir.

Üç ayda bir ulufe adı verilen maaş alırlar. Savaş zamanında orduya katılır. Savaş olmadığında başkenti korurlardı.

Devşirme Sistemi

Rumeli ve Balkanlardaki Hristiyan toplarlardan toplanan genç ve yetenekli çocukların toplanarak asker veya yönetici sınıfı oluşturma sistemidir.

- İstanbul başkent oldu.
- Boğazlar Osmanlı Devleti'nin kontrolüne girdi.
- Osmanlı Devleti'nin Yükselme Dönemi başladı.

İstanbul'un Fethi'nin Dünya tarihi açısından sonuçları

- Bizans İmparatorluğu yıkıldı.
- Avrupa'da feodalite yıkıldı.
- İpek Yolu'nun Osmanlı Devleti'nin kontrolüne geçmesi Avrupalı Devletleri Coğrafi Keşiflere yönlendirmiştir.
- Orta Çağ sona erdi. Yeni Çağ başladı.

TOPLUMSAL VE EKONOMİK YAPI

- Yönetici ve askeri sınıf dışında kalanlara "reaya" denir.
- Ahi Teşkilatı'nın toplumsal yardımlaşma ve beraberliğe katkısının yanı sıra esnaf ve zanaatkarların yetiştirilmesini de sağlamıştır.
- Yerleşim bakımından şehirli, köylü, konargöçerler vardır.
- Konargöçerler hayvancılıkla uğraşırlar.
- Ekonominin tamamı tarıma dayanır. İskan politikası ile üretim sürekli hale getirilmiştir.
- Osmanlı Devleti'nde toplum etnik yapılarına göre değil inançlarına göre düzenlenmiştir. Egemen olan grup Müslümanlardır. Gayrimüslimlerin de sayısı oldukça fazlaydı.

LALE DEVRİ (1718-1730)

- 18. yüzyılda devletin gerilemesi hızla devam edince Avrupa'nın bilgi ve teknoloji üstünlüğü kabul edildi. Avrupa'daki gelişmeleri takip etme gereği duyuldu.
- Sanat ve edebiyata önem verildi. Avrupadaki gelişmeleri takip etmek amacıyla Avrupa başkentlerinde ilk kez geçici elçilikler açıldı.
- İlk kez çiçek aşısı uygulandı.

- İbrahim Müteferrika'nın girişimiyle İstanbul'da ilk Türk Maatbaası kuruldu. Saray ve köşkler yapıldı. Laleler dikildi.
- Lale Devri yapılan ıslahatların yanında, zevk ve eğlence devri olmuştur. Saray ve çevresinin lüks hayatı halk arasında hoşnutsuzluğa yol açtı.
- Patrona Halil İsyanı sonucunda 3. Ahmet tahttan indirildi, Sadrazam İbrahim Paşa öldürüldü, Lale Devri sona erdi.

KÜLTÜR VE MİRAS

AVRUPA'DA UYANIŞ

COĞRAFİ KEŞİFLER

Nedenleri:

- İpek ve Baharat ticaret yollarının Müslümanların ellerinde olması
- Doğu'nun zenginliklerini ele geçirme düşüncesi
- Pusulanın kullanılması, gemicilik sanatının gelişmesi
- Hristiyanlığı yayma düşüncesi
- Cesur gemicilerin krallar tarafından desteklenmesi

Sonuçları:

- Yeni ülkeler keşfedildi.
- Sömürge imparatorluğu kuruldu.
- Atlas Okyanusu kıyıları önem kazandı.
- Keşfedilen yerlerden altın ve gümüş Avrupa'ya taşındı.
- Ticarette uğraşan burjuva sınıfı zenginleşti.
- Zenginliğin ölçütü olan toprak, yerini madenlere bırakmıştır.

RÖNESANS

Kelime anlamı "yeniden doğum" demek olan Rönesans 15 ve 16. yy.'da Avrupa'da edebiyat, sanat ve bilim alanlarında meydana gelen gelişmeleri ifade eder.

Nedenleri:

- Matbaanın kullanımı
- Edebiyat ve sanata destek veren sınıfın varlığı
- Eski Yunan ve Roma'ya ait eserlerin incelenmesi

Sonuçları:

- Özgür düşünce gelişmiş, skolastik düşünce yerini deney ve gözleme dayanan pozitif düşünceye bırakmıştır.
- Kilisenin eleştirilmesine neden olmuştur.
- Akıl ön plana çıkmıştır.
- Bilim insanları: Leonardo Da Vinci, Rafaello, Michalengelo, Donetello, Montaigne, Shakespeare, Cervantes'tir.

REFORM

16. yy.'da Almanya'da başlayıp Avrupa'da kısa sürede yayılan din alanındaki gelişmelerdir.

Nedenleri:

- Kilisenin insanları kullanarak zenginleşmesi,
- Kiliseye ve din adamlarına olan güvenin azalması,
- Rönesansla birlikte bilim, kültür, sanat alanında yaşanan gelişmeler özgür düşünen ve sorgulayan insanların oluşmasını sağlamıştır.
- Martin Luther Almanya'da kiliseye karşı çıkarak bu hareketi başlatmıştır.

Sonuçları:

- Avrupa mezhep birliği bozuldu. Yeni mezhepler ortaya çıktı. (Protestanlık, Anglikonizm, Kolvenizm)
- Katolik kilisesinin mallarına el konuldu.
- Laik eğitim anlayışı kabul edildi.
- Pozitif bilimlerin önündeki engeller kaldırıldı.

AYDINLANMA ÇAĞI

17. yy'da Avrupa'da akılcılık ve bilimsellik ön plana çıkmıştır. Dini öğretilerin yerini akıl ve bilim almıştır.

Nedenleri:

- Rönesans, Reform ve bilimsel gelişmeler ile akıl ve mantığın ön plana çıkması
- Eğitimin kilisenin elinden alınması

Sonuçları:

- Teknik yönden ilerleyen Avrupa'da, Sanayi Devrimi'nin başlamasına neden oldu.
- Deney ve gözlem metodu önem kazandı.

Bilim İnsanları:

Newton → Evrensel Yer Çekimi Yasası
Galileo → Güneş Sistemi
Jean- Jacques Rousseau → "Toplumsal Sözleşme"
Mozart → Müzik alanında
Descartes → Felsefe alanında
Kopernik → Astronomi alanında çalışmalar yapmıştır.

SANAYİ DEVRİMİ

Sanayi İnkılabı İngiltere'de dokuma sektöründe makinelerin kullanılmasıyla başladı.

Nedenleri:

- Özgür düşüncenin bilimsel gelişmeleri desteklememesi
- Kas gücünün yerine makinelerin kullanılması

Sonuçları:

- Üretim arttı, fiyatlar ucuzladı.
- Ham maddeye duyulan ihtiyaç arttı. (Sömürgecilik başladı.)
- Büyük fabrikalar kuruldu.
- İşçi sınıfı ortaya çıktı.
- İşçi haklarını savunan sendikalar kuruldu.
- Avrupa'da halkın refah düzeyi arttı.
- Buhar gücü ile çalışan trenler ulaşımın hızlı olmasını sağladı.
- Sömürgecilik, Avrupalı devletlerin gruplaşmasına ve I. Dünya Savaşı'nın başlamasına neden oldu.

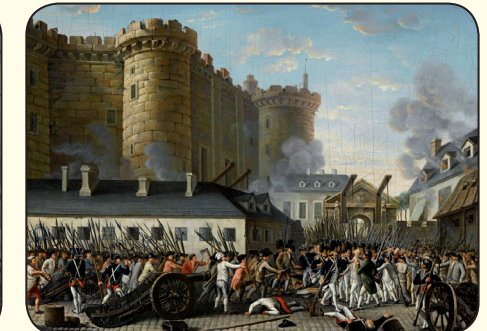
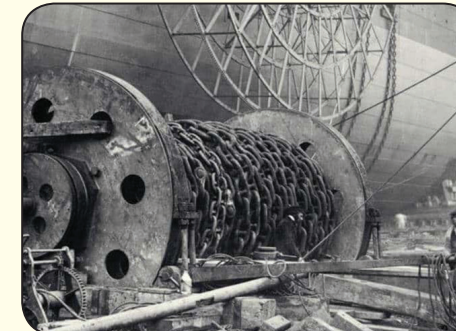
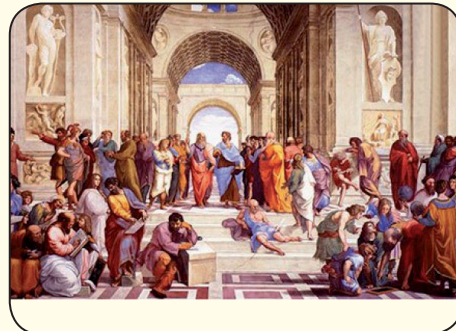
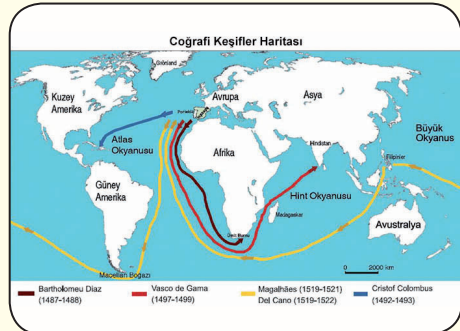
FRANSIZ İHTİLALİ

Nedenleri:

- Kralın ülkeyi baskıyla yönetmesi
- Halktan alınan adaletsiz vergiler
- Halkın sosyal sınıflara ayrılması
- Din adamlarının ayrıcalıklı olması

Sonuçları:

- Milliyetçilik akımı ortaya çıktı.
- "Demokrasi ve İnsan Hakları" kavramı hızla yayılmaya başladı.
- Eşitlik, özgürlük, adalet kavramları dünyaya yayıldı.
- Yeni Çağ'ın sonu Yakın Çağ'ın başlangıcı kabul edildi.
- Ulusçuluk (milyetçilik) kavramı I. Dünya Savaşı'nın çıkmasına neden olmuştur. Bu kavram imparatorlukların dağılmasını ve merkezi devletlerin kurulmasını sağlamıştır.

OSMANLI DEVLETİNE ETKİLERİ

- Yeni ticaret yollarının bulunmasıyla, Akdeniz ticareti önemini kaybetti.
- Osmanlı Devleti Akdeniz ticaretini canlandırmak ve ekonomik kaybı önlemek amacıyla Fransa'ya kapitülasyon (ayrıcalık) vermiştir.
- Eşit olmayan gümrük vergilendirme koşulları yerli ekonomiyi olumsuz etkilemiştir. Osmanlı ekonomisi gerilemiştir.

- Avrupa'da Rönesans hareketlerinin başladığı günlerde Osmanlı Devleti tarihinin en parlak dönemini yaşamaktaydı. Avrupa kendisini engelleyen skolastik düşünceden kurtulup hızla ilerlemiştir.
- Osmanlı Devleti Avrupa'daki yeni gelişmeleri takip edemediği için bilimsel, teknik ve ekonomik alanlarda Avrupa'nın gerisinde kalmıştır.

- Reform hareketleri Avrupa'nın siyasi yönden bölünmesine sebep oldu. Avrupa devletleri arasındaki görüş ayrılıkları Osmanlı Devleti'nin Avrupa'dan ilerlemesini kolaylaştırdı. Osmanlı Devleti Protestanları destekleyerek kendisine karşı Haçlı birliği kurulmasını engelledi.
- Osmanlı Devleti'nin hoşgörülü politikası Reform hareketlerinden olumsuz etkilenmesini engelledi.

- Osmanlı Devleti Avrupa'daki gelişmelerden uzak kaldığı için gerileme dönemi yaşamıştır.
- Hızla ilerleyen Avrupa'daki bilimsel gelişmeler sayesinde Avrupa teknik yönden de ilerlemiştir. İlerleyen dönemlerde, Osmanlı Devleti giderek Avrupa'nın pazarı ve yarı sömürgesi haline gelmiştir.

- Osmanlı'da küçük atölyeler kapandı.
- İşsizlik arttı.
- Daha fazla ithalata dayalı ekonomi modeli benimsendi.
- Ülke, Avrupalı devletlerin açık pazarı haline geldi.

- Osmanlı Devleti'nde Tanzimat, Islahat Fermanı ve I. Meşrutiyet'in ilanına neden oldu. Amaç: Avrupalı devletler Osmanlı Devleti'nin iç işlerine karışmasını ve azınlıkların isyan etmesini engellemektir.
- İhtilalin "milliyetçilik" ilkesi azınlıkların isyan etmesine devletin dağılmasına neden oldu.
- (Osmanlı Devleti çok uluslu yapıda olduğu için olumsuz etkilenmiştir.)